

**ХАРКІВСЬКА
ЗАГАЛЬНООСВІТНЯ
ШКОЛА І-ІІІ СТУПЕНІВ № 164
ХАРКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

НАКАЗ

17.04.2023

№ 34

Про стан виконання мовного
законодавства

Відповідно до вимог статті 10 Конституції України, Закону України «Про освіту» (ст. 7), «Про забезпечення функціонування української мови як державної» (ст. 21), Указу Президента України від 31.05.2018 № 156/2018 «Про невідкладні заходи щодо зміцнення державного статусу української мови та сприяння створенню єдиного культурного простору України», листів МОН України від 17.09.2019 №1/9-581 «Про застосування державної мови в освітньому процесі», 15.02.2021 № 1/9-57 «Про дотримання мовного законодавства в освітньому процесі» у закладі систематично проводилася робота та реалізовувалися практичні заходи щодо забезпечення дотримання чинного законодавства.

Найважливішими напрямками діяльності педагогічного колективу закладу були:

- залучення учнів до культури та історії українського народу через застосування міжпредметних зв'язків під час освітнього процесу та проведення в он-лайн режимі шкільних та класних виховних заходів;
- забезпечення умов для участі здобувачів освіти в українознавчих творчих конкурсах в он-лайн режимі з метою розкриття та розвитку їх природних здібностей;
- створення умов для перебування учнів під безпосереднім формуючим впливом україномовного середовища.

Із педагогічним колективом та технічними працівниками систематично проводилася робота в очному та он-лайн режимі щодо дотримання мовного режиму в школі відповідно до роз'яснень, викладених у листі Міністерства освіти і науки України від 07.10.2017 № 1)/9-542 «Щодо застосування державної мови» та ст. 30 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», яка набула чинності 16.01.2021 року.

Школа працює за робочим навчальним планом з українською мовою навчання. Відповідно до рекомендацій Міністерства освіти і науки України (від 01.02.2018 № 1/9-74 «Щодо застосування української мови в освітній галузі» та від 17.09.2019 № 1-9-581 № «Про застосування державної мови в освітньому

процесі») державна мова використовується в межах освітнього процесу, під час проведення навчальних занять (крім занять із навчальних предметів, які згідно з освітньою програмою викладаються іноземними мовами), у спілкуванні адміністрації, вчителів, практичного психолога, соціального педагога, технічного персоналу як зі здобувачами освіти, так і між собою. Під час організації освітнього процесу незалежно від його форми (урок, спецкурс, факультативне заняття, гурткова робота тощо) використовуються навчальні матеріали, підготовлені державною мовою (крім занять із навчальних предметів, які згідно з освітньою програмою закладу освіти викладаються іноземною мовою (англійською). Кількість учнів, які охоплені українською мовою навчання, становить 100%. Викладання навчальних дисциплін державною мовою здійснюється на належному рівні.

Українською мовою проводяться засідання педагогічної ради, семінари, наради, збори колективу, друкуються тексти оголошень і повідомлень, плакатів та шкільних газет. Шкільна документація ведеться відповідно до Інструкції з діловодства у закладах загальної середньої освіти. Школа проводить набір дітей у 1-й клас лише з українською мовою навчання.

У закладі обладнано куточки державної символіки, успішно ведеться роз'яснення здобувачам освіти ідейної суті державних символів і правил їх використання, ритуалів, традицій, виховується позитивне ставлення до державних символів України, формуються почуття поваги до них, стійкі навички свідомого дотримання почесностей та правил поведінки щодо державних символів у повсякденному житті, під час урочистих заходів. Принциповим підходом до навчання та виховання здобувачів освіти є формування в них національної мовної свідомості.

У закладі оформлено кабінети української мови та літератури, які забезпечують оптимальні умови для організації освітнього процесу та реалізації завдань відповідно до Державного стандарту базової і повної середньої освіти. Інформаційні куточки щодо підготовки учнів до ЗНО в усіх навчальних кабінетах оформлені державною мовою.

Уроки вчителів української мови та літератури вирізняються досконалим володінням педагогами програмовим матеріалом і методикою викладання української мови, високою науково-теоретичною та методичною підготовкою, що забезпечує змістовність, чіткість та ефективність навчальних занять. Уроки будуються на сучасних підходах до освітнього процесу, а саме: особистісно зорієнтованому, компетентнісному, соціокультурному. Це сприяє засвоєнню здобувачами освіти мовної системи як основи для формування мовних умінь і навичок, виробленню в учнів уміння користуватися засобами мови в різних життєвих ситуаціях, залученню через мову до культурних надбань українського народу й людства загалом.

У школі проводиться робота, спрямована на розвиток творчих і комунікативних здібностей здобувачів освіти, поглиблення їх мовної і мовленнєвої компетенцій, літературної ерудиції, формування грамотного письма, уміння володіти словом, критично мислити, висловлювати власну думку.

Учителі-словесники активно залучають учнів до цікавих форм інтелектуальних, творчих змагань, які формують компетентну особистість, зокрема: конкурсів, фестивалів, турнірів. Це командні змагання, які спонукають учнівську молодь до практичної наукової та творчої діяльності, навчають норм і стилю роботи у творчих колективах, мають велике навчально-виховне значення. Участь обдарованих школярів у перелічених заходах ефективно сприяє розвитку їхніх творчих здібностей, успішній соціалізації в життєвому просторі.

Так, результативними були виступи учнів в 2022/2023 навчальному році у II (районному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з української мови та літератури Клубань Ілля, учень 8-В класу, посів III місце; Яковлева Анна, учениця 11-А класу, посіла II місце, Халін Дмитро, учень 9-Б класу, посів II місце, Євсікова Марія, учениця 7-А класу, посіла III місце.

У XIII Міжнародному мовно-літературному конкурсі учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка та XXIII Міжнародному конкурсі з української мови імені Петра Яцика Мартем'янова Поліна, учениця 10-А класу, посіла III місце, Воротинцева Світлана, учениця 11-А класу, посіла III місце у районному етапі; Клубань Ілля, учень 8-В класу, посів I місце у районному та II місце у обласному етапі конкурсу.

У 2022/2023 навчальному році II (обласному) етапі Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів членів Малої академії наук Шпеньков Олексій, учень 11-А класу, посів II місце.

Із метою розширення україномовного середовища в закладі здійснюється систематична позакласна та позашкільна робота, що значною мірою сприяє підвищенню мотивації вивчення української мови, її популяризації, збагаченню словникового запасу, вихованню національної самосвідомості та шанобливого ставлення до української мови як державної. Щороку проводяться заходи до Дня української писемності і мови, Міжнародного дня рідної мови, річниць та ювілеїв письменників, мовознавців.

Із метою вшанування пам'яті Лесі Українки, Т. Шевченка, виховання патріотизму, гордості за свій народ у закладі в лютому та на початку березня проводяться декади української мови та літератури, присвячені Лесиним та Шевченківським дням.

Важлива роль в утвердженні, розвитку й розкритті багатства, краси, цінності рідної мови належить бібліотеці. Працівники бібліотеки вбачають своє основне завдання у виробленні в учнів стійкого інтересу до читання, до української книжки зокрема, вихованні творчого читача зі сформованим почуттям національної свідомості і власної гідності.

Бібліотекарі проводять в он-лайн режимі для різних груп дітей цікаві заходи: мовознавчі мандрівки, уроки шани рідної мови, мовно-літературні зустрічі, мовні турніри, квести, ігри, розваги тощо. Шевченківські дні, заходи до Всесвітнього дня письменника, Дня поезії, Дня дитячої книги, ювілейних дат письменників, поетів, ювілеїв книг – це обов'язкові заходи в бібліотеці.

Активно функціонує офіційний сайт школи, який ознайомлює з різними формами та методами соціальної взаємодії всіх учасників освітнього процесу,

формування культурних цінностей здобувачів освіти. Дієвою є презентаційна робота спільноти у соціальній мережі Фейсбук та Телеграм каналі.

Однак існують певні недоліки й проблеми в цій важливій ділянці роботи. Зокрема, матеріальна база кабінетів та бібліотеки не використовується під час дистанційного навчання. Є потреба в активнішій популяризації спілкування рідною мовою поза освітнім процесом. Потребує додаткових спільних зусиль адміністрації, педагогічних працівників закладу, батьків, здобувачів освіти практична реалізація вимог щодо обов'язкового застосування державної мови в освітньому процесі загалом, тобто не лише під час освітнього процесу, але й під час неформального спілкування педагогів і здобувачів освіти.

У зв'язку з вищезазначеним
НАКАЗУЮ:

1. Заступникам директора з навчально-виховної роботи Титаренко Л.В., Петрук Ю.А., Клочко Н.В., із виховної роботи Крігер І.В. забезпечити в межах своїх повноважень виконання Конституції України, законів України «Про освіту», Указу Президента «Про невідкладні заходи щодо зміцнення державного статусу української мови та сприяння створенню єдиного культурного простору України» у частині визначення мови навчання й виховання, всебічного розвитку й функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя, надання можливостей навчатись у навчальному закладі рідною мовою чи вивчати рідну мову.

2. Заступнику директора з навчально-виховної роботи Петрук Ю.А.:

2.1. Усебічно аналізувати стан дотримання мовного законодавства всіма учасниками освітнього процесу.

Упродовж навчального року

2.2. Забезпечувати дотримання учнями, вчителями, вихователями та іншими педагогічними працівниками мовного режиму під час освітнього процесу. Здійснювати заходи щодо стимулювання вивчення української мови, сприяти підвищенню професійної майстерності педагогів, висвітленню досвіду роботи у фахових виданнях.

Упродовж навчального року

2.3. Виявляти й підтримувати творчу працю вчителів, підвищувати їх професійну майстерність, популяризувати педагогічні здобутки, залучати до участі у Всеукраїнському конкурсі «Учитель року», Всеукраїнському Інтернет-конкурсі «Учитель року» за версією науково-популярного природничого журналу «Колосок» та ін.

Упродовж навчального року

2.4. Здійснювати заходи щодо стимулювання вивчення української мови, сприяти підвищенню професійної майстерності педагогів, висвітленню досвіду роботи у фахових виданнях.

Упродовж навчального року

2.5. Забезпечувати якісну участь учнів у міжнародних та загальнодержавних конкурсах, турнірах, олімпіадах з української мови, літератури, українознавства.

Упродовж навчального року

3. Голові методичного об'єднання вчителів української мови та літератури Можин Г.А. спланувати серію відкритих уроків та позакласних заходів щодо популяризації української мови в рамках проведення Шевченківських днів, Дня української мови та писемності, Дня рідної мови.

Серпень 2023 року

4. Заступнику директора з виховної роботи Крігер І.В.:

4.1. Підвищити рівень роботи учнівського самоврядування з питань виховання в учнів шанобливого ставлення до державних святинь, історичного минулого України, української мови у співпраці з громадськими організаціями національно-патріотичного спрямування.

Упродовж навчального року

4.2. Здійснювати контроль за дотриманням вимог чинного мовного законодавства в під час проведення виховних інформаційно-просвітницьких та урочистих заходів з нагоди відзначення знаменних пам'ятних дат, тематичних заходів із морально-духовного виховання здобувачів освіти, підвищення рівня їх національної свідомості, почуття гордості за Україну, державну мову.

Упродовж навчального року

5. Учителям української мови та літератури:

5.1. Забезпечити подальше впровадження змін в освітній процес відповідно до плану імплементації нової редакції «Українського правопису».

Упродовж навчального року

5.2. Вивести на якісно новий рівень підготовку учнів до всеукраїнських предметних олімпіад з української мови та літератури, конкурсів-захистів членів МАНу, Міжнародного конкурсу української мови імені Петра Яцика, Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Т. Шевченка.

Упродовж навчального року

6. Завідувачу бібліотекою Толстий О.П.

6.1. Провести моніторинг читацької зацікавленості учнів, результати якого врахувати при плануванні роботи шкільної бібліотеки на 2023/2024 н.р.

Червень 2023 року

6.2. Використовувати інноваційні форми популяризації наукової та художньої літератури.

Упродовж навчального року

6.3. Систематично забезпечувати інформаційну підтримку освітнього процесу.

Упродовж навчального року

7. Працівникам школи:

7.1. Дотримуватися мовного режиму в закладі відповідно до чинних нормативних документів, які регламентують особливості застосування української мови в освітній галузі.

Упродовж навчального року

7.2. Продовжити застосування норм та правил нової редакції «Українського правопису» в освітній галузі.

Упродовж навчального року

8. Контроль за виконанням наказу залишаю за собою.

Директор школи *оригінал підписано*

Л.М. Борщик

Виконавець Петрук